רבי א)אליעזר אומר יכול דחקו [א]זבין ומצורעין ונכנסו לעזרה בפסח הבא בטומאה יכול יהו חייבין תלמוד לומר [1]וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש בשעה שטמאי מתים משתלחין זבין ומצורעין משתלחין אין טמאי מתים משתלחין אין זבין ומצורעין משתלחין: **מתני'** אחת [ב]שתי הלחם ואחת [ג]לחם הפנים לישתן ועריכתן בחוץ ואפייתן בפנים [ד]ואינן דוחות את השבת רבי יהודה אומר כל מעשיהם בפנים ב)רבי שמעון אומר לעולם הוי רגיל לומר שתי הלחם ולחם הפנים כשרות בעזרה וכשרות א] בבית פאגי: **גמ'** הא גופא קשיא אמרת לישתן ועריכתן בחוץ אלמא מדת יבש לא נתקדשה ואפייתן בפנים אלמא מדת יבש נתקדשה אמר ב] רבה הקשה אדם קשה שהוא קשה כברזל ומנו רב ששת מאי ג] קשיא דלמא עשרון לא מקדש תנור מקדש אלא אי קשיא הא קשיא ואפייתן בפנים אלמא תנור מקדש ואין דוחות את השבת ד] איפסלה בלינה ג)(אלא) אמר רבא הקשה אדם קשה שהוא קשה כברזל ומנו רב ששת אמר רב אשי מאי קושיא דלמא מאי מבפנים במקום זריזין והא דרב אשי ברותא היא מה נפשך אי אפייה בעינן זריזין לישה ועריכה נמי [בעינן] זריזין ואי לישה [ועריכה] לא בעינן זריזין אפייה נמי לא בעינן זריזין אלא דרב אשי ברותא היא: ר' יהודה אומר כל מעשיהן בפנים [וכו']: אמר רבי אבהו בר כהנא ושניהן מקרא אחד דרשו [2]והוא דרך חול אף כי היום יקדש בכלי רבי יהודה סבר ה] בחול אשכחינהו דקא אפו ליה אמר להו דרך חול קא אפיתו ליה אף כי היום יקדש בכלי איפסיל ליה בלינה רבי שמעון סבר בשבת אשכחינהו דקא אפו ליה אמר להו לא דרך חול בעיתו למיעבדיה מידי תנור מקדש שלחן הוא דמקדש ומי מצית אמרת דבשעת אפייה אשכחינהו והכתיב [3]ויתן לו הכהן קודש כי לא היה שם לחם כי אם לחם הפנים המוסרים מלפני ה' אלא מאי דרך חול דקא אמר להו הכי קא אמרו ליה ליכא לחם כי אם לחם הפנים המוסרים מלפני ה' אמר להו לא מיבעיא האי דכיון דנפק ליה ממעילה דרך חול הוא ו] אלא אפילו האיך נמי דהיום יקדש בכלי הבו לי' דליכול

מסוכן

ורבי אליעזר דמיקל התם מיקל הכא דהשתא נמי אין טמאי מתים משתלחים חוץ למחנה שלהם דטמא מת אינו אסור אלא בעזרה בלבד ועכשיו ז] כשהוגלל פרוכת אין מחילה לטמאי מתים להשתלח דטמא מת מותר ליכנס במחנה לויה דכתיב ד) ויקח משה את עצמות יוסף עמו במחילתו וכדאמר בפסחים (דף סז.) ובלבד שלא יכנס למחנה שכינה דהיינו עזרה והא רבנן דאמרו אע"פ שטמאי מתים אין משתלחין זבים ומצורעים משתלחין: **מתני' לישתן ועריכתן בחוץ ואפייתן בפנים.** מפרש בגמ': **ואינן דוחות את השבת.** אפייתן: **וכשרות בבית פאגי.** בכל ירושלים דקא סבר אפייתן נמי בחוץ: **גמ' אלמא מדת יבש.** כגון עשרון שנמדדו בו: ח] **נתקדשו.** ואי נפקי מיפסלא ביוצא: **הקשה.** בתירוץ זה: **אדם קשה.** חכם ומחודד לחתך הלכה כברזל ט]: **איפסלו בלינה.** דכל המנחות משנתקדשו בכלי נפסלים והאי כיון דאיקדיש מאתמול בתנור איפסיל בלינה קודם שיסדרנו על השולחן: **במקום זריזים.** ולא בעזרה ממש אלא בחוץ יאפוהו כהנים זריזים שלא יחמיץ: **ושניהם.** רבי יהודה ורבי שמעון: **בחול.** בערב שבת אשכחינהו דוד לכהנים דקאפו ליה: **דרך חול קא אפיתו.** כלומר בחול קאפיתו ליה בתמיה: **אף כי היום יקדש בכלי.** התנור ואיפסיל ליה למחר בלינה אלמא תנור מקדש ודוחה שבת: **מידי תנור מקדש.** דיראים אתם שלא יפסל בלינה. ואף כי היום יקדש בכלי בתמיה קאמר להו וכי היום יקדש בתנור: **דנפקא ליה ממעילה.** דכיון ה)שסילקו י] (בו) מותר לכהנים וכל שיש לו שעת היתר לכהנים אין בו מעילה ו) ולא מיבעיא ז)הך שכבר נסתלק אפילו זה יא] אם היום יקדש בכלי שסידרתם על השלחן הבו ליה:

מסוכן

אין טמאי מתים משתלחים. כגון עכשיו שהוגללו הפרוכת דאין מחילה לטמאי מתים להשתלח דטמא מת מותר ליכנס למחנה לויה כדאמרינן בסוטה פרק היה נוטל (דף כ:) ובפסחים בריש אלו דברים (דף סז.) לא טמא מת בלבד אמרו אלא אפילו מת עצמו שנאמר ויקח משה את עצמות יוסף עמו עמו במחילתו וא"ת והיכי ילפינן טמא מת ממת שאני מת דאין לו טהרה במקוה כדאי' בסוף עירובין (דף קד:) המכניס שרץ למקדש פטור ואע"פ שהיו נושאין ארונו של יוסף עמו במחילתו ומכל מקום קשה הא קא חשיב רבותא אפילו מת עצמו וי"ל דסבר כמאן דאמר חייב אי נמי חשיב יב] במינו טהרה במקוה ח) דיש לאדם חי טהרה יג]: ט) **לישתו** ועריכתו בחוץ. אלמא מדת יבש לא נתקדשה דאי נתקדשה מיגנייא מילתא אי אפיק להו אברא ולא כפי' הקונטרס דמפרש מטעם פסול יוצא דמשום קידוש כלי לא מיפסיל ביוצא כדפרישית בפ"ק (דף ט.) י) והאי דכל המנחות נילושות בפושרין אפילו מנחת מאפה פירשתי בפ' כל המנחות באות מצה (לעיל נה.) כ): **שהוא** קשה כברזל. שבח הוא לתלמידי חכמים כדאמר בפ"ק דתענית (דף ז.) כל תלמיד חכם שאינו קשה כברזל אינו תלמיד חכם: **ומאי** קושיא דילמא עשרון לא מקדש תנור מקדש. תימה אכתי קשיא סיפא דקתני חביתי כ"ג לישתן ועריכתן בפנים אלמא מדת יבש נתקדשה וי"ל דאע"ג דעשרון לא נמשח חצי עשרון נמשח משום דאמרינן בפ"ק (לעיל דף ח.) חביתי כהן גדול רבי יוחנן אמר אינה קדושה לחלאין ובההיא שמעתא א"ר חנינא אין מנחה קדושה בלא שמן ואם כן צריך להניח בעיסה או בכלי שרת אחד עשרון שלם של חביתין ושלשת לוגין שמן כדי לקדשן בכלי שרת ובתוך העיסה עצמה היה נתון הסולת לצד אחד והשמן לצד אחר לפי שצריך אחר כך לחלק הסולת בפני עצמו בחצי עשרון והשמן בפני עצמו לוג ומחצה שחרית ולוג ומחצה בין הערבים וכיון דאתקדש בכלי שרת גנאי הוא להשימן אחר כך בכלי חול ולא מסתבר למימר שיוכל לחלוק הסולת והשמן קודם שיתקדש בעיסה ויניח בתוך העיסה עצמה של שחרית לצד אחד ושל בין הערבים לצד אחר דהא דריש בפ"ק (ג"ז שם) אמר קרא מנחה מחציתה הבא מנחה ואחר כך חלקהו ומיהו למאן דאמר בפ"ק (ג"ז שם) קדושה לחלאין ומחצה משלם דמביא לא נרכא אלא להביאה שלם מביתו קשה מאי שנא חצי עשרון דנמשח ומאי שנא עשרון דלא נמשח ויש פירושים מרש"י שכתוב בהן בסוף התכלת (לעיל דף נ:) ל) לפי שהיו צריכין לעשרון למדוד בו שאר מנחות כל יחיד המתנדב מנחה ופעמים מוציאו לחוץ אבל חצי עשרון היה מיוחד לכהן גדול ולא היה צריך למנחת נדבה של יחיד ולא יתכן טעם זה כלל דהא בפ' כל המנחות באות מצה (לעיל דף נז:) דדרשינן מקרא מ) דמנחת יבש לא נתקדשה מדכתיב חמץ תאפינה ביכורים לה' אימתי הם לה' לאחר אפייה ואע"ג דההוא קרא גבי עשרון כתיב לא שנא ונראה לפרש דלישה ועריכה דלחם הפנים ושתי הלחם מדת יבש הוא דאין בהן שמן ולישתן ועריכתן לא היתה בכלי הלח אבל לישה ועריכה דחביתין היה בכלי הלח דיש בה שמן שנמדד בלוג ומדת הלח נמשחה לכולי עלמא ובין למאן דאמר בפ' ואלו מנחות (לעיל דף עה.) בוללן סולת בין למאן דאמר בוללן חלות מכל מקום בכלי שהיה לש ועורך היה בולל לפיכך צריך בכלי שרת והא דנקט במתני' חביתי כהן גדול לאו דוקא דהוא הדין שאר מנחות הטעונות שמן כדאיתא בתוספתא דקתני מנחה יש בה מעשה כלים בפנים טחינתו והרקדתו בחוץ ולישתו ועריכתו בפנים כל מעשיהן בפנים וזר כשרות עד שיבואו לבית הקמילה והא דלא תני במתניתין אלא חביתין י"ל משום דחביתין חלוקין משתי הלחם ולחם הפנים בשני דברים דאלו לישתן ועריכתן בחוץ ואינן דוחות את השבת ואלו לישתן ועריכתן בפנים ודוחות את השבת ועוד נראה דמתני' נמי קתני שאר מנחות דקתני בסיפא כל המנחות יש בהן מעשה כלי בפנים ופי' בקונטרס לישה ועריכה הכל בכלי שרת בפנים ולא בחוץ ואף על גב דמשמע פירוש הקונטרס שזו היא נמי פירושו של ואין בהן מעשה כלי בחוץ והכל חדא מילתא הוא נראה לפרש דאין בהן מעשה כלי בחוץ אטחינה והרקדה קאי דלא בעו כלי שרת כי ההיא דתוספתא: **אלא** דרב אשי ברותא היא. ותברה מי ששנה זו לא שנה זו נ): **דרך** חולין אפיתו להו אף כי היום יקדש בכלי איפסיל ליה בלינה. ואע"ג דאין כלי שרת מקדשין אלא בזמנן וזה אין זמנו בערב שבת לדברים קאמר להו כדפרישית בסוף התכלת (לעיל דף נא.) [ד"ה אפי' לה]:

כלל

עין משפט
נר מצוה

ו א מיי' פ"ד מהלכות ביאת מקדש הלכה יב וכרבנן:
ז ב מיי' פ"ח מהלכות תמידין ומוספין הל' ז:
ח ג מיי' פ"ה שם ה"ז:
ט ד מיי' שם הלכה י ופ"ח הלכה ח:

◆

רבינו גרשום

בפסח ראשון הבא בטומאה דנטמא רוב צבור. הא דתניא הותרו זבין ר' אליעזר היא. וההיא דזבין ומצור' משתלחין כרבנן דפליגי על דר' אליעזר: כל מעשיהן. לישתן ועריכתן ואפייתן: כשרות בעזרה וכשרות אבית פגי בכל העיר: אלמא מדעביד לה בחוץ מדת יבש. העשרון לא נתקדש. לא נמשח בפנים: דבר זה הוקשה לאדם גדול שהוא קשה להשיב. מאי קושיא דלמא עשרון לא מקדש. כלל והא דקתני ואפייתן בפנים דקסבר דתנור מקדש משום הכי צריך שתהא אפיה בפנים: אלא אי קשיא וכו'. אין דוחין את השבת אלמא דמע"ש אפי להו ואינן סודרין על השלחן עד למחר בשש שעות הא איפסילו בלינה בלילי שבת: אלא אמר רבא היינו דהוקשה אדם קשה הא קושיא דאמרן. מאי קשיא דלמא מאי בפנים לאו בעזרה קאמר אלא האי אפייתן בפנים בחוץ הוא והאי בפנים דקאמר במקום זריזין. כלומר במעמד זריזין שיהו כהנים עומדין על גביו בשעת אפייתן: ממה נפשך אי בפנים דקאמרת חוץ הוא אלא במקום זריזין. מאי שנא אפייה דבעי זריזין טפי מלישה (וצריכה בחול) [ועריכה]: אשכחינהו מע"ש דקא אפו ליה ואמר להו בחול קא אפיתו ליה כיון דקדיש בתנור הא איפסיל ליה בלינה אלא למחר בעיתו למעבדיה מדאמר להו למחר בעיתו למעבדיה ודחי שבת אלמא כל מעשיהן בפנים דאי בחוץ לא אמר להו דדחי שבת: ר' שמעון סבר מידי תנור מקדש אמר להו. אלמא בחוץ מעשיהן משום הכי אמר להו לא דחי שבת: דנפק להו ממעילה. דהיתה להן שעת היתר לכהנים לאוכלן דרך חול הוא: מסוכן הוא. שאחזו בולמוס חולי

מסורת הש"ס

א) [פסחים סז: נה:], ב) לעיל סג., ג) ל"ק מ"ז, ד) [שמות יג], ה) שנסתלק כבר מותר כו', ו) [מעילה ב.], ז) הך אפילו זה דהיום יקדש כו'. ל"ק, ח) [בסוטה כ: ד"ה לא תירלו באופן אחר וע' תוס' נדה כח: ד"ה פרט], ט) ע' רש"ק שמהפך הגי' בכל אלו הדיבורים וגי' הש"ק בחוץ והאי דכל המנחות כו' באות מצה הס"ד אח"כ ד"ה אלמא מדת יבש כו' בפ"ק הס"ד, י) [ד"ה ר"ל], כ) [ד"ה כלן], ל) [ד"ה בפנים וכו' ודע שכ"כ רש"י במשנה דסמוך לקמן צו. ד"ה חביתי], מ) דמדת יבש. ל"ק, נ) [ע' תוס' לעיל נה. ד"ה כל המנחות],

◆

תורה אור השלם

1. צַו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וִישַׁלְּחוּ מִן הַמַּחֲנֶה כָּל צָרוּעַ וְכָל זָב וְכֹל טָמֵא לָנָפֶשׁ: במדבר ה ב
2. וַיַּעַן דָּוִד אֶת הַכֹּהֵן וַיֹּאמֶר לוֹ כִּי אִם אִשָּׁה עֲצֻרָה לָנוּ כִּתְמוֹל שִׁלְשֹׁם בְּצֵאתִי וַיִּהְיוּ כְלֵי הַנְּעָרִים קֹדֶשׁ וְהוּא דֶּרֶךְ חֹל וְאַף כִּי הַיּוֹם יִקְדַּשׁ בַּכֶּלִי: שמואל א כא ו
3. וַיִּתֶּן לוֹ הַכֹּהֵן קֹדֶשׁ כִּי לֹא הָיָה שָׁם לֶחֶם כִּי אִם לֶחֶם הַפָּנִים הַמּוּסָרִים מִלִּפְנֵי יְיָ לָשׂוּם לֶחֶם חֹם בְּיוֹם הִלָּקְחוֹ: שמואל א כא ז

◆

מוסף רש"י

אין טמאי מתים משתלחין. כגון פסח הבא בטומאה דאיסתרו כדלעיל במשנתין **אין זבין ומצורעין משתלחין.** שילוחן הראשון בכרת, ומיהו לכתחלה לא אסתרו דהא טמא לנפש גלי רחמנא דאין ציבור נדחין הא בשאר טומאות נדחין, מיהו אהני היקישא לפוטרן מן הכרת (פסחים סז:). **כשרות בעזרה וכשרות בבית פאגי.** חוץ לחומת העזרה חומה אחת, וכן שמה, ואי ס"ד תנור מקדש איפסלו ביוצא (לעיל סג.).

◆

שיטה מקובצת

א] וכשרות אבית: **ב]** אמר רבא: **ג]** מאי קושיא: **ד]** השבת איפסלו בלינה אמר רבא: **ה]** בחול אשכחינהו מע"ש דקא אפו ליה ואמר להו בחול קא אפיתו ליה כיון דקדיש בתנור הא איפסל ליה בלינה אלא למחר בעית למעבדיה מדאמר להו למחר בעיתו למעבדיה ודחי שבת. אלמא כל מעשיהם בפנים דאי בחוץ לא אמר להו למדחי שבת. הרגמ"ה: **ו]** הוא גבייכו: **ז]** כשהוגלל הפרוכת: **ח]** לא נתקדשו ואי נפקי לא: **ט]** כברזל כיון דאפייתו מע"ש דאינו דוחה השבת וסדור אינו אלא בשבת: **י]** הוא מותר לכהנים דכל שיש: **יא]** זה שהיום: **יב]** חשיב טהרה במקוה דיש במינו. תיבת במינו נמחק ותיבות לאדם חי ל"ש: **יג]** טהרה מה שאין כן בשרץ שאין במינו טהרה הס"ד: